

Det Anarkistiska Biblioteket

Anarkism/Feminism

Zero Collective

Zero Collective
Anarkism/Feminism
1994

Anarkistisk tidskrift #10
Översättning: Mattias Forshage

sv.anarchistlibraries.net

1994

Feminism

Av allt förtryck är patriarkatets det mest grundläggande, mäns dominans över kvinnor. Denna dominans kommer till uttryck överallt. Som kvinnor könsrollspräglas vi från födseln in i en underordnad social position. Vi får lära oss passivitet och huslighet - vad som helst som krossar det vi verkligen är och förvandlar oss till fruar och mödrar. Vi uppfostras för att möta och gifta oss med den Rätte, föda en familj åt honom och leva lyckligt i alla våra dagar. Kärnfamiljen är kapitalismens ekonomiska bas. Varje isolerad familj som har sitt eget hus, sin bil, sin dammsugare, sin mixer, sin TV, skapar tillsammans den falska konsumtionen av överflödiga varor. Kärnfamiljen dubblar kapitalismens huvudsakliga socialisationsmedel. Vi internaliserar egendomsbegreppet, inte bara vad gäller varor utan också barn. Vi lär oss acceptera den sexuella arbetsdelningen där kvinnor lagar mat och städar medan män "går till arbetet". Inom ramen för denna familj är kvinnan mannens sexuella egendom, och som sådan föremål för utövande av absolut makt som sträcker sig till fysiskt våld och våldtäkt. Medan samhället förnekar kvinnor ekonomiskt oberoende kan inte kvinnor utan vidare undkomma denna situation. När kvinnor arbetar utanför hemmet är lönerna överlag lägre än männens, vilket gör det omöjligt för de flesta kvinnor att försörja en familj på egen hand. Samtidigt som familjen utgör en tillflyktsort där alla känslor som trängs undan överallt annars investeras och isoleras, så avspeglar dess institutionaliserade roller på ett grymt sätt samhällets grundläggande maktstruktur: mannen som herre, hustrun som tjänare och barnen som egendom. Samtidigt får föreställningen om kvinnan som sexualobjekt breda ut sig överallt: draperade över bilar på motorsalonger, avklädda i filmer, säljande rakvatten på TV... Överallt är kvinnor föremål att äga och visa upp, statussymboler snarare än självständiga människor. Till och med när blir inblandade i vänstergrupper reagerar man ofta på oss som potentiella sexualpartners snarare än som potentiella aktivister och vänner.

Detta är anledningarna till att vi kämpar som kvinnor. Feminism är när kvinnor sluter sig samman i en gemensam medvetenhet om vårt förtryck för att kämpa mot det mansdominerade kapitalistiska samhället som bygger på vår exploatering. Att vara feminist är att vara revolutionär, eftersom revolutionen är nödvändig för att leva fritt. När feminismen kämpar mot patriarkatet innebär detta en kamp mot all hierarki, allt ledarskap, all regering och själva idén om auktoritet. Den ser att politiken inte bara finns därute, utan även i

till att kvinnor med barn har möjlighet att gå på möten, letar man förgäves efter hos majoriteten anarkistiska män. Hur har det kunnat bli så? I två kritiska avseenden verkar svaret ligga i den utsträckning till vilken anarkister har kunnat rättfärdiga sin sexism genom att missuppfatta sin egen teori, snarare än att ta teorin till hjälp för att göra upp med den. Medan anarkismen, så generaliserad som den är, otvivelaktigt alltid handlat om människors frigörelse så är anarkismen ändå inte feministisk. Attityden att man inte behöver tänka på kvinnofrigörelse eftersom anarkismen är människors frigörelse är förhärskande. Det andra sättet på vilket anarkistiska män har förstärkt sin egen sexism ideologiskt är att blanda ihop politisk bestämdhet med maskulin påstridighet. Rättfärdigandet av sexistiskt uppträdande i termer av anarkistisk individualitet och t o m försvar för antifeministiska artiklar utifrån åsiktsfrihet är välbekanta.

Den anarkistiska praktiken motsäger sin egen teori genom att inte vara aktivt feministisk. Anarkismen måste erkänna feminismen som en radikal utvidgning av dess egen politik bortom kritiken av bara kapitalet och staten till att inse det patriarkala förtrycket, och den måste basera all framtida praxis på det erkännandet.

”Vi önskar inget mindre än total frihet - sexuell-social revolution. Det kreativa förstörandet av patriarkatets, statens och kapitalets tredubbla herravälde. Vid den här tidpunkten har anarkismen inget annat val än att bli medvetet och aktivt feministisk - så som anarkafeminismen består i medvetet anarkistisk feminism - eller sluta existera. ”Vad vi begär är inget mindre än en total revolution, en revolution vars former uppfinner en framtid obefläckad av ojämlikhet, dominans eller bristande respekt för individuell variation - kort sagt: feministisk-anarkistisk revolution. Jag tror att kvinnor hela tiden vetat hur man rör sig mot mänsklig frigörelse, vi behöver bara skaka av oss kvardröjande manliga politiska former och diktat och fokusera på vår egen anarkistiska kvinnliga analys” (Peggy Kornegger: ”Anarchism: the feminist link”)

våra huvuden och relationer. ”Det kommer inte att bli någon revolution utan kvinnofrigörelse. Det kommer inte att bli någon kvinnofrigörelse utan revolution.”

Anarkism

Vi lever våra liv som undersåtar i patriarkatets, kapitalets och statens tredubbla välde. Denna sexuella, ekonomiska och politiska underkuvning som vi får erfara varje ögonblick har i grunden en gemensam princip; herraväldet. Detta innebär det illegitima utövandet av makt, och vår lydighet under det. Alla 1900-samhällets relationer karakteriseras av detta seglivade mönster av herravälde och underordning. Liv reduceras till alienation, aktivitet till konsumtion, tänkande till kontemplation. Överallt är det i första hand en sak som krävs av oss: vår underordning. Överallt betingas vi att känna skräck för att uttrycka oss, och lyda. Anarkismen är byggandet av ett fritt samhälle gentemot allt detta. Anarkismen är skapandet av ett samhälle där folk har tagit över organiseringen och styrandet av sina egna liv. Anarkismen är förkastandet av alla relationer av hierarki och dominans, och ersättandet av dem med kooperativa former av kollektiv organisation.

Tvärtemot en vanlig uppfattning så förkastar anarkismen inte organisering, utan handlar just om den. Anarkismen är på en gång en kritik av auktoritära organisationsformer som befrämjar manipulering och passivitet, och en teori om fri organisering. Strukturer som organiseras underifrån snarare än ovanifrån, inifrån snarare än utifrån. Grunden för en sådan organisering är den autonoma gruppen som bildas utifrån en gemensam plats (kollektiv), en gemensam aktivitet (vängrupp) eller ett gemensamt yrke (syndikat). Dessa grupper federerar sig med varandra och bildar alltmer omfattande nätverk utan att förlora sin autonomi. En sådan organisering är decentraliserad och icke-hierarkisk och bygger på nätverkets jämlikhet och inte pyramidens ojämlikhet.

Om man inser att det är samma herraväldeprincip, makt/underordningsrelationen, som ligger bakom patriarkatet, kapitalet och staten, så blir slutsatsen att den sexuella-sociala revolutionen är helt avhängig det faktum att herravälde inte kan krossas av någon rörelse som själv är grundad på herravälde. Att patriarkatets, kapitalets och statens makt aldrig kan omkullkastas av organisationer som själva är hierarkiska och auktoritära. Istället måste revolutionär organisering avspegla framtidens organisering.

Anarkister och marxister tror på samma ultimata samhälle, den fria kommunismen. Men stötestenen som tudelar vänstern är det anarkistiska insisterandet att det finns ett intimt samband mellan organiseringen för att åstadkomma en fri framtid och hur detta framtida samhälle organiseras. Medan många socialister manar till maktövertagande och bildande av en arbetarklassregering så tror anarkisten på maktens upplösning, för varhelst det existerar en stat så kännetecknas denna existens av självreproducerande förtryck. Historien visar att makten så länge den inte krossas bara förs över till en ny grupp, och autentisk revolution blir till politisk revolution: Ryssland, Kina, Kuba... För anarkister är medlen ändamålen, inte bara för att så fort de skiljs åt så förfuskas målet, utan för att revolutionen för anarkister är en kontinuerlig process där själva termerna medel och ändamål förlorar sina åtskilda innebörder. Revolutionen har ingen avgränsad början i historien annat än i varje ögonblick där uppror har trängt undan underordning. Och inget slut eftersom ett fritt samhälle kommer att ändras och utvecklas obönhörligt enligt sin egen dynamik. Eftersom revolutionen är revolutionens medel så består revolutionär aktivitet av att förverkliga det revolutionära samhället nu. Detta är grunden för det anarkistiska insisterandet på revolutionär livsstil och direkt aktion, vilket innebär självstyrd kamp.

Anarkafeminism

"Feminismen praktiserar vad anarkismen förkunnar. Man kan gå så långt som att hävda att feminister är de enda existerande protestgrupper som verkligen kan kallas praktiserande anarkister"(Lynn Farrow, "Feminism as Anarchism")

Det revolutionära feministiska perspektivet är till sitt väsen anarkistiskt. Inte bara för att revolutionär socialism är implicit i revolutionär feminism utan för att feminismen är anarkistisk både i teori och praktik. I sitt förkastande av auktoritet, hierarki och ledarskap följer feminismen anarkistisk teori. Icke desto mindre är det här som feminismen överskrider anarkismen eftersom feminismen visar herraväldet, hierarkin och ledarskapet sådana de verkligen är, som strukturer för manlig makt.

Men det är vad gäller organisering och handling som kvinnor spontant kommit närmast anarkismen. "Över hela landet började oberoende

kvinnorgrupper fungera utan den manliga vänsterns strukturer, ledare och andra faktotum och oberoende och simultant skapade man en organisation som liknade den som anarkister haft i olika tider och länder. Ingetdera något sammanträffande." (Cathy Levine, "The Tyranny of Tyranny"). Tonvikten på den lilla gruppen som grundläggande organisatorisk enhet, den federala samordningen inför kampanjer och konferenser, övertygelsen att beslut måste vara kollektiva, engagemanget i direkt aktion, koncentrationen på hur vi lever våra vardagsliv, nödvändigheten att grupper ska vara stödjande och utveckla kärlek och tillit, är allihopa exempel på den grad till vilken kvinnor på egen hand kommit till en anarkistisk position. "Feminismen har från början varit omedvetet anarkistisk. Nu behöver vi göra oss medvetna om sambanden mellan feminism och anarkism" (Peggy Kornegger, "Anarchism: the feminist link"). Anarkafeminismen handlar om att bli medveten om, uttrycka och förverkliga vår anarkism inom kvinnorörelsen. Anarkafeminismen består i erkännandet av feminismens anarkism och det medvetna vidareutvecklandet av den.

Trots att anarkister i det förflutna betonat sexualpolitikens centrala betydelse förblir anarkistiska män föga bättre än andra män i sitt förtryck av kvinnor. När den marxistiska vänstern har konfronterats med feminismen har den oftast svarat med att försöka redogöra för kvinnoförtrycket med hjälp av en utvidgning av den marxistiska analysen. Reproduktion ses som en form av produktion, och därmed definieras kvinnoförtryck i termer av traditionell klassanalys. På det viset stoppas feminismen in i klasskampen. Egentligen skär kvinnoförtryck genom alla klasser. Det är i detta underordnade av feminismen som marxismen blottar sina teoretiska begränsningar och sin fundamentala oförenlighet med feminismen. Å andra sidan är feminismen och anarkismen teoretiska motsvarigheter. Då anarkismen är en teori som baseras på självstyre och direkt aktion har den ingen anledning att underordna feminismen, utan respekterar och stödjer kvinnorörelsens autonomi. Men samtidigt som feminismen kan betraktas som en utvidgning av anarkismen på en teoretisk nivå, så ligger den anarkistiska medvetenheten om feminismen i praktiken långt efter den övriga vänstern. Motsägelsen är dubbel. Anarkister har inte bara till största delen missat att erkänna att anarkismen praktiserar runt omkring dem, i den revolutionära feminismen, utan anarkiströrelsen hittar också ständigt nya sätt att förbli sexistisk och mansdominerad. Till och med de enklaste grundläggande saker, som att organisera barnpassning, hålla sig i bakgrunden på möten och låta kvinnor komma fram, konfrontera sexismen i språket och se